

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 1 5 2 A 1 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Ponedeljek, 24. avgust 2015 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola vsebuje 19 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Rapsodija v deželi da Vincija in Danteja

Kolesarski SP – Mateju Mohoriču cestna dirka mlajših članov – Član kranjske Save piše zgodovino

Firence – »Italijani smo vsega vajeni v kolesarstvu, vendar česa takega še nismo videli,« je izjavil ugledni televizijski komentator in nekdanji kolesar Davide Cassani. Pri tem ni skrival navdušenja nad razpletom dirke za naslov svetovnega prvaka med mlajšimi člani do 23 let, v katerem je Matej Mohorič osvojil zlato kolajno.

Vito Divac, poročevalec

Drugo zaporedno kolajno – po lanski mladinski – je osvojil z drznim napadom in inteligentnim kolesarjenjem v zadnjem krogu. Mohoričeva rapsodija v deželi Leonarda da Vincija in Danteja Alighierija je bila kolesarska mojstrovina v peklenskem ritmu, ki mu tekmeči niso bili kos, čeprav so v zadnjem krogu napadli z vso močjo. Ko je poldrugi krog pred koncem dirke pospešil na delu, na katerem nihče od tekmecev tega ni pričakoval, je bilo jasno, da ne bo zmagala le moč, ampak tudi pamet in taktična premetenost. »Pred razpletom sem ugotovil, da nisem najmočnejši niti na dolgem klancu niti na kratki strmini, ki je štrlela v 'nebo'. Edina možnost, da premagam konkurenco, je bil napad pred zadnjim krogom. Rekel sem si: če bom dovolj močan, bom zmagal, če ne, pa sem naredil vse, kar sem zmozel. Ko sva ostala sama s Francozom Julianom Alaphilippom, ki me je nedavno premagal na dirki mladosti, me je ves čas preganjala misel, da se z njim ne bom mogel meriti za zlato, ker je pač hitrejši. Sprjaznil sem se z drugim mestom, ker je za novinca med mlajšimi člani to izjemen uspeh. Ko je ves čas

kolesaril za menoj in me v narekovanju ritma ni niti enkrat zamenjal, sem mislil, da se pretvarja, da nima več moči. Očitno je bil utrujen. Ko je odpadel, sem potisnil glavo navzdol in odpejal svojo uro resnice. Nimam besed, s katerimi bi opisal veselje.« je še dolgo po zmagoslavju navdušeno pripovedoval 19-letni kolesar kranjske Save.

Selektor Martin Hvastija je bil presrečen, ker se je dirka iztekla do zadnjega metra, kot je načrtoval. Mohoričevo zmagoslavje na SP v Firencah lahko uvrstimo tudi v rubriko »Prišel, videl, zmagalk«. To je bil zanj prvi in zadnji nastop v konkurenci mlajših članov. Slej ko prej bo postal »veliki Mohor«.

Veseli je Mateja Mohoriča po prihodu v cilj

Križi in težave zlatega Mateja

Matej Mohorič - Mohor je nedavno prebolel borelizo. Dolgo je jemat antibiotike, vendar bolezen na njegov nastop na SP očitno ni vplivala. Ob tem velja poudariti, da je imel dvakratni svetovni prvak letos povsem ponesrečeno sezono. Po padcu na zimskem treningu ga je na majski kolesarski dirki zbil motorist. Povrhu je opravljal še maturo, vendar je na njej kljub vsem težavam in preizkušnjam »osvojil zlato kolajno«. Postal je namreč zlati maturant.

(Prirejeno po: Delo, 28. september 2013.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Rešite naloge o dejavnikih sporočanja in o temi izhodiščnega besedila.

1.1. Dopolnite povedi.

Izhodiščno besedilo je napisal novinar _____.

Objavljeno je bilo _____ v _____ in

je namenjeno predvsem tistim bralcem, ki _____

_____
(2)

1.2. Besedilu je dodana tudi fotografija. Kaj je prikazano na njej?

Na fotografiji je prikazano, kako _____

_____
(1)

1.3. Kaj je tema izhodiščnega besedila?

_____
(2)

1.4. V katero časopisno rubriko bi glede na temo uvrstili izhodiščno besedilo? Podčrtajte ustrezno možnost ob poševnicah.

Svet / Kronika / Šport / Gospodarstvo / Kultura / Oglasi

(1)
(6 točk)

2. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z izhodiščnim besedilom, ali NE, če ni.

Matej Mohorič je zmagal na mladinskem svetovnem prvenstvu in na svetovnem prvenstvu za mlajše člane. DA NE

Najresnejši nasprotnik slovenskega kolesarja se je pretvarjal, da nima več moči. DA NE

Za zmago ni bila potrebna le dobra fizična pripravljenost, ampak tudi taktika. DA NE

Proti koncu dirke sta se Matej Mohorič in francoski kolesar izmenjevala v vodstvu. DA NE

Matej Mohorič piše knjigo o zgodovini uspehov slovenskih kolesarjev. DA NE

(2 točki)

3. Rešite naloge o razpletu dirke.

3.1. Kdaj je Matej Mohorič na dirki začel hitreje kolesariti?

A Pol kroga pred ciljem.

B En krog pred ciljem.

C En krog in pol pred ciljem.

Č Dva kroga pred ciljem.

D Dva kroga in pol pred ciljem.

(1)

- 3.2. Zakaj je Matej Mohorič menil, da bo lahko premagal nasprotnike samo, če se bo odločil za napad pred zadnjim krogom?

---

(1)
(2 točki)

4. Katera trditev o Mateju Mohoriču ni resnična? Označite s križcem (X).

☐	Matej Mohorič je član kranjskega kolesarskega kluba Sava.
☐	Matej Mohorič je zmagal na svetovnem prvenstvu pri 23 letih.
☐	Matej Mohorič je na svetovnem prvenstvu prvič tekmoval v konkurenci mlajših članov.
☐	Mateja Mohoriča kličejo tudi Mohor.

(1 točka)

5. S katerimi besednimi zvezami je v izhodiščnem besedilu poimenovan Matej Mohorič?

- 5.1. Na črte napišite štiri, kot kaže zgled.

Matej Mohorič   zlati Matej

---

(2)

- 5.2. Zakaj ga je avtor poimenoval *zlati Matej*?

---

(2)
(4 točke)

6. V povedi/povedih razložite, na kaj vse se nanaša besedna zveza *križi in težave* v naslovu zadnjega odstavka.

(3 točke)

7. V povedih napišite, katere lastnosti odlikujejo uspešnega športnika in kaj ga privede do uspeha.

(3 točke)

8. S katerim namenom je avtor tvoril izhodiščno besedilo?

- A Da bi bralcem predstavil uspeh Mateja Mohoriča na kolesarski dirki.
B Da bi bralce povabil k ogledu kolesarske dirke v Firencah.
C Da bi za bralce ocenil kolesarsko dirko, na kateri je slavil Matej Mohorič.

(1 točka)

9. Kateri način razvijanja teme prevladuje v izhodiščnem besedilu? Podčrtajte pravilno možnost ob poševnicah.

opisovanje / razlaganje / pripovedovanje

(1 točka)

10. Preberite slovarski sestavek in rešite naloge.

rapsodija -e ž (î) **1.** v stari Grčiji *epska pesem rapsoda*: peti, recitirati rapsodije **2.** knjiž. *literarno delo, ki na široko, oblikovno svobodno izraža zanos, navdušenje*: njegova pesniška zbirka je prava rapsodija / rapsodija dvajsetega stoletja / roman obsega deset rapsodij *tako napisanih delov* **3.** muz. *zlasti instrumentalna skladba svobodne oblike, navadno na osnovi ljudskih glasbenih motivov*: igrati rapsodijo; rapsodija za violino in klavir

- 10.1. Izhodiščno besedilo ima naslov *Rapsodija v deželi da Vincija in Danteja*. S katero pomensko razlago iz slovarskega sestavka bi si lahko pomagali, da bi pojasnili, kaj pomeni *rapsodija* v naslovu tega besedila? Na črtico napišite številko pomena.

_____

(1)

13. V katerem pomenskem razmerju sta povedi v posamezni dvojici povedi? Na črtico napišite ustrezno številko.

- 1 protivno razmerje
- 2 pojasnjevalno razmerje

_____ Mislil sem, da se pretvarja, da nima več moči. Očitno je bil utrujen.

_____ Ob tem velja poudariti, da je imel dvakratni svetovni prvak letos povsem ponesrečeno sezono. Po zimskem padcu na treningu ga je zbil še motorist na majski kolesarski dirki.

_____ Povrhu je imel še maturo, vendar je na njej kljub vsem težavam in preizkušnjam »osvojil zlato kolajno«. Postal je namreč zlati maturant.

(2 točki)

14. Dopolnite povedi.

14.1. Iz priimkov v oklepaju tvorite svojilne pridevnike.

Slovenske ljubitelje kolesarstva je _____ (Mohorič) zmaga prijetno presenetila. 19-letni kolesar je bil vesel _____ (Cassani) navdušenja nad razpletom dirke in _____ (Hvastija) pohvale za odlično taktično predstavo.

(2)

14.2. Samostalnike v oklepaju vstavite v ustrezni obliki.

Novinar se je pogovarjal tudi s _____
(selektor Martin Hvastija).

(1)
(3 točke)

15. Preberite poved in rešite naloge.

Po padcu na zimskem treningu ga je na majski kolesarski dirki zbil motorist.

15.1. V preglednico na ustrezna mesta izpišite stavčne člene.

Osebek	
Povedek	
Predmet	

(2)

15.2. V besednih zvezah obkrožite jedro.

po padcu na zimskem treningu

na majski kolesarski dirki

(2)

15.3. Podčrtani stavčni člen razširite v odvisnik in novo poved napišite na črto.

Po padcu na zimskem treningu ga je na majski kolesarski dirki zbil motorist.

////////////////////////////////////

---

(2)
(6 točk)

16. Preberite poved in rešite nalogo o navezovanju.

16.1. V spodnji povedi podčrtajte besedo/besedno zvezo, na katero se nanaša zaimek (z) *njim*.

Ko sva ostala sama s francoskim kolesarjem, ki me je nedavno premagal na dirki mladosti,

me je ves čas preganjala misel, da se z njim ne bom mogel meriti za zmago.

(1)

16.2. Osebna zaimka iz zgornje povedi napišite v imenovalniku ednine.

me _____

(z) njim _____

(2)
(3 točke)

17. Nadaljujte začeto poved, tako da premi govor pretvorite v odvisnega.

»Italijani smo vsega vajeni v kolesarstvu, vendar česa takega še nismo videli,« je izjavil Davide Cassani.

Davide Cassani je _____

(2 točki)

18. V vsaki trojici povedi obkrožite črko pred pravopisno pravilno povedjo.

A Matej Mohorič se je za kolesarstvo odločil pri 12. letih.

B Matej Mohorič se je za kolesarstvo odločil pri 12 letih.

C Matej Mohorič se je za kolesarstvo odločil pri 12-letih.

A Po Mohoričevi zmagi na svetovnem prvenstvu, je bil presrečen tudi selektor.

B Po Mohoričevi zmagi na svetovnem prvenstvu je bil presrečen, tudi selektor.

C Po Mohoričevi zmagi na svetovnem prvenstvu je bil presrečen tudi selektor.

A Devetnajst letni kolesar Matej Mohorič je bil zlati maturant.

B Devetnajstletni kolesar Matej Mohorič je bil zlati maturant.

C Devetnajst-letni kolesar Matej Mohorič je bil zlati maturant.

(2 točki)

P 1 5 2 A 1 0 1 1 1 1 1

19. Za šolski časopis napišite **objektivno predstavitev** Mateja Mohoriča. V njej slovenskega kolesarja opišite, označite in pripovedujte o njegovem življenju. Pomagajte si s spodnjo fotografijo, podatki ob njej in s podatki v izhodiščnem besedilu. Vaše besedilo naj obsega najmanj 100 besed.

(12 točk)

Datum rojstva	19. oktober 1994
Kraj rojstva	Podblica
Moštveni podatki	Sava
Disciplina	Cestno kolesarstvo
Vidni zmagi	Svetovno prvenstvo do 23 let (2013) Svetovno mladinsko prvenstvo (2012)

Prazna stran